

EKSPERTYZA PRAWNA

dotycząca niektórych zagadnień związanych ze stypendium ministra za szczególne osiągnięcia przyznawanych doktorantom

Stan faktyczny:

Z końcem września 2017 r. osoba pytająca kończy IV rok studiów doktoranckich i zamierza ubiegać się o przedłużenie studiów o jeden rok. Według informacji na stronie MNiSW „stypendium na dany rok akademicki może być przyznane doktorantowi, który zaliczył rok studiów doktoranckich w poprzednim roku akademickim i uzyskał w danym roku akademickim wpis na kolejny rok studiów doktoranckich przewidziany w programie tych studiów [...]”. Oznacza to – w ocenie osoby pytającej – że stypendium jest przyznawane co prawda na dany rok akademicki, ale w oparciu o osiągnięcia w roku/latach poprzednich. Odmowa przyjęcia wniosku przez komisję stypendialną byłaby jednoznaczna z tym, że nie uwzględnia się osiągnięć za IV rok studiów doktoranckich. Ponadto, przytoczony fragment może dotyczyć sytuacji, gdy doktorant już jest na I roku przedłużenia studiów, a pragnie ubiegać się o ponowne przedłużenie do dwóch lat (wtedy wymóg wpisu na kolejny rok studiów byłby logicznie uzasadniony). Na uwagę zachowuje również data składania wniosków na uczelniach (w tym wypadku – do września), co oznacza, że wniosek jest składany w trakcie semestru 8, tj. przed zatwierdzeniem rozliczenia IV roku studiów.

Osoba pytająca przesłała w załączeniu opinię prawną KRD z roku 2014, według której doktorant na przedłużeniu zachowuje prawa i obowiązki uczestnika stacjonarnych studiów doktoranckich oraz ma m.in. możliwość wnioskowania o przyznanie stypendium ministra za wybitne osiągnięcia.

Zagadnienia:

1. Czy doktorantowi przysługuje możliwość ubiegania się o stypendium ministra na pierwszy rok przedłużenia (czyli przy ocenie osiągnięć z IV roku studiów)?
2. Czy Komisja stypendialna na uczelni przyjmująca wniosek ma prawo do odmowy przyjęcia wniosku (i nie uwzględnienia go w ocenie) ze względu na niespełnienie wymogu formalnego w tej sytuacji (brak możliwości wpisu na V rok studiów)?
3. Co powinno być wpisane w punkcie 8 i 9 wniosku o stypendium, jeśli doktorant nie utraciłby prawa do ubiegania się stypendium ministra w tej sytuacji?

Analiza prawna:

Dnia 29 lipca 2015 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 lipca 2015 r. w sprawie stypendiów ministra za wybitne osiągnięcia przyznawanych doktorantom (Dz.U. poz. 1051), które zmieniło zasady przyznawania i wypłacania stypendiów ministra względem poprzedzającego je rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

z dnia 14 września 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłacania doktorantom stypendiów ministra za wybitne osiągnięcia (Dz.U. Nr 214, poz. 1271).

Zgodnie z § 2 ust. 1 obowiązującego rozporządzenia:

„Stypendium na dany rok akademicki może być przyznane doktorantowi, który zaliczył rok studiów doktoranckich w poprzednim roku akademickim i uzyskał w danym roku akademickim wpis na kolejny rok studiów doktoranckich przewidziany w programie tych studiów oraz uzyskał w okresie studiów doktoranckich:

1) wybitne osiągnięcia naukowe lub artystyczne związane z dziedziną nauki i dyscypliną naukową albo dziedziną sztuki i dyscypliną artystyczną, w których zostały utworzone odbywane przez niego studia doktoranckie, lub

2) wybitne osiągnięcia w sporcie”.

W hipotezie przytoczonej normy prawnej możliwość przyznania stypendium uzależniono więc od łącznego spełnienia następujących przesłanek: 1) zaliczenia roku studiów doktoranckich w poprzednim roku akademickim, 2) uzyskania w danym roku akademickim wpisu na kolejny rok studiów doktoranckich przewidziany w programie tych studiów, 3) uzyskania w okresie studiów doktoranckich wybitnych osiągnięć. Pierwsze dwa warunki mają charakter formalny, natomiast ostatni – podlega ocenie organu według kryteriów określonych w §3 rozporządzenia.

W myśl art. 195 ust. 4a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 1842 z późn. zm.): „Studia doktoranckie trwają nie krócej niż dwa lata i nie dłużej niż cztery lata”. Zatem program studiów doktoranckich nie może przewidywać studiów dłuższych niż czteroletnie. Warunki przedłużania czasu trwania studiów doktoranckich określono w § 7 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich (Dz.U. poz. 558), który zawiera zamknięty katalog przesłanek przedłużenia: 1) konieczność prowadzenia długotrwałych badań naukowych realizowanych w ramach studiów doktoranckich – łącznie nie dłużej niż o 2 lata; 2) a) czasową niezdolność do odbywania tych studiów spowodowaną chorobą, b) konieczność sprawowania osobistej opieki nad chorym członkiem rodziny, c) konieczność sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem do 4. roku życia lub dzieckiem posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności, d) posiadanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności – łącznie nie dłużej niż o rok; 3) urlopy związane z rodzicielstwem – o okres odpowiadający czasowi trwania urlopu.

W świetle przytoczonych regulacji, doktorant korzystający z przedłużenia studiów doktoranckich ponad okres przewidziany w ich programie (zwykle czteroletni) nie spełnia przesłanki przyznania stypendium, wymienionej jako 2), tj. uzyskania w danym roku akademickim wpisu na kolejny rok studiów doktoranckich przewidziany w programie tych studiów, bowiem doktorant uzyskuje wpis na rok przedłużenia, który nie jest przewidziany w programie studiów.

Powyższe potwierdza uzasadnienie do projektu rozporządzenia w sprawie stypendiów ministra za wybitne osiągnięcia przyznawanych doktorantom (wersja z dnia 8 maja 2015 r.), w którym zaznaczono, że w rozporządzeniu „doprecyzowano warunek zaliczenia roku studiów,

uzupełniając przepis o warunek uzyskania wpisu na następny rok studiów. Obecnie [tj. przed wejściem w życie aktualnie obowiązującego rozporządzenia] wymagany jedynie warunek zaliczenia roku studiów w poprzednim roku akademickim nie jest precyzyjny i może być kwestionowany w sytuacji, gdy doktorant występuje o przedłużenie okresu odbywania studiów. Osoba, która ukończyła czwarty rok studiów doktoranckich, po przedłużeniu studiów zgodnie z § 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 24 października 2014 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich (Dz.U. poz. 1480) [tożsamy z § 7 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich (Dz.U. poz. 558)] nie jest wpisywana na następny (piąty) rok studiów doktoranckich. Natomiast przedłużenie możliwości otrzymywania stypendium ministra o rok lub dwa lata osobom, którym uczelnia przedłużyła okres studiów doktoranckich, mogłoby być postrzegane jako nierówne traktowanie w stosunku do osób, które ukończyły studia doktoranckie w terminie” (uzasadnienie do projektu rozporządzenia, s. 1: <http://legislacja.rcl.gov.pl/docs//506/12272304/12289194/12289195/dokument163180.pdf>)

W toku konsultacji publicznych projektu negatywne stanowisko wobec tych regulacji zajęła Krajowa Reprezentacja Doktorantów. W piśmie ozn. KR.D.P.19.2015.1 z dnia 25 maja 2015 r. argumentację z uzasadnienia rządowego projektu uznano za nietrafną. W ocenie KR.D., „wyłączenie poza nawias doktorantów przedłużających okres odbywania studiów doktoranckich należy poczytać jako rażące naruszenie zasady równości wobec prawa oraz zakazu dyskryminacji wyrażonej w art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) oraz jednej z podstawowych zasad Unii Europejskiej – zasady równego traktowania, narusza bowiem art. 19 ust. 1 oraz art. 157 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864 z późn. zm.), a tym samym art. 9 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. Do tych uwag nie odniesiono się.

Należy zauważyć, że niekorzystne dla ubiegających się o stypendia ministra uczestników studiów doktoranckich – przedłużających studia, zostało zaakceptowane w orzecznictwie sądowym. Prawomocnym wyrokiem z dnia 11 stycznia 2017 r., sygn. akt II SA/Wa 1203/16, LEX nr 2260802 (dostępny także w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych: <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/8D88E7787F>) Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie oddalił skargę doktorantki IV roku (na przedłużeniu) na odmowną decyzję Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w przedmiocie przyznania stypendium ministra.

W konkluzji decyzji odmownej organ stwierdził, że „skoro doktorantka przebywała na IV roku studiów już w roku akademickim 2014/2015, i nie uzyskała w kolejnym roku studiów wpisu na następny rok, gdyż studia doktoranckie trwają jedynie 4 lata, to tym samym nie zaistniały przesłanki o jakich mowa w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 17 lipca 2015 r. w sprawie stypendiów ministra za wybitne osiągnięcia przyznawane doktorantom, umożliwiające przyznanie omawianego stypendium”. Organ podkreślił też, iż „nie ma uzasadnienia dla wypłacania spornego stypendium osobom, które po ukończeniu ustawowego okresu kształcenia, przedłużają okres trwania studiów, przygotowując się do przeprowadzenia przewodu doktorskiego”.

WSA w Warszawie ocenił, iż „okolicznością niesporną było to, że w roku akademickim, którego dotyczył wniosek stypendialny (rok 2015/2016), skarżąca nie uzyskała wpisu na kolejny rok

studiów. Nadal była bowiem studentką IV roku studiów doktoranckich, który to rok zaliczyła już w roku akademickim 2012/2013.

Na marginesie dodać należało, iż nie zachodziła prawna możliwość wpisania studentki w danym roku akademickim na kolejny rok studiów (czyli rok V), gdyż jak trafnie podniósł organ, program studiów doktoranckich i art. 195 ust. 4a ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym nie przewidują studiów doktoranckich trwających dłużej niż 4 lata.

W świetle powyższego skarżona decyzja jawiła się jako poprawna. Zestawienie stanu faktycznego ustalonego w mniejszej sprawie z treścią przepisu § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 17 lipca 2015 r. w sprawie stypendiów ministra za wybitne osiągnięcia przyznawane doktorantom (Dz. U. z 2015 r. poz. 1051) w sposób niebudzący wątpliwości świadczyło o tym, że doktorantka nie spełniła kluczowej dla sprawy przesłanki opisanej w wyżej powołanej normie prawnej.

Odnosząc się do dalszych zarzutów skargi należało podkreślić, że zasadą jest, iż każde studia trwają tylko przez określony ściśle czas. Przedłużanie okresu trwania studiów przez osoby studiujące stanowi zaś odstępstwo od powyższej zasady. Zgodnie z utrwalonymi w doktrynie i judykaturze poglądami, skutki prawne każdej wyjątkowej sytuacji, będącej odstępstwem od obowiązujących zasad, należy oceniać przy zastosowaniu wykładni zawężającej, a nigdy przy zastosowaniu wykładni rozszerzającej. Brak jest bowiem racjonalnych przesłanek uzasadniających dalsze rozszerzanie następstw zdarzenia, będącego już samym w sobie odstępstwem od reguły. Stąd więc wykładnia przepisów prawnych dokonana w skarżonej decyzji przez organ, również z tego punktu widzenia jawiła się jako poprawna. Przyjęcie zaś sposobu rozumowania prezentowanego przez skarżącą prowadziło do premiowania tych osób, które z jakichkolwiek powodów łamią zasadę wynikającą z programu studiów doktoranckich i art. 195 ust. 4a ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, polegającą na tym, iż nie przewiduje się studiów doktoranckich trwających dłużej niż 4 lata. Rację ma więc organ, że taka praktyka wpływałaby w sposób demotywujący na studentów, nie stanowiąc zachęty dla nich do terminowego kończenia rozpoczętych studiów”.

Końcowo należy zaznaczyć, że terminy składania wniosków ustalane w uczelniach nie mogą naruszać przepisów powszechnie obowiązujących. Skoro wymogiem jest uzyskanie wpisu na kolejny rok studiów, to nie można ustalać w uczelni terminu składania wniosków wcześniejszego niż termin uzyskania wpisu, wynikający z regulaminu studiów doktoranckich.

Na marginesie można zaznaczyć, że odmiennie uregulowano kwestię w przypadku stypendium doktoranckiego, bowiem w myśl § 15 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich (Dz.U. poz. 558): „W przypadku przedłużenia okresu odbywania studiów doktoranckich rektor uczelni albo dyrektor jednostki naukowej może przyznać doktorantowi stypendium doktoranckie w tym okresie”.

Wnioski końcowe:

1. W aktualnym stanie prawnym brak jest możliwości przyznania stypendium ministra doktorantowi korzystającemu z przedłużenia okresu studiów. W związku z tym utraciły aktualność wcześniejsze opinie (w tym KRD z 2014 r.), bowiem zaszła zmiana stanu prawnego.
2. Komisja stypendialna uczelni w świetle § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 lipca 2015 r. w sprawie stypendiów ministra za wybitne osiągnięcia przyznawanych doktorantom (Dz.U. poz. 1051) nie jest organem uprawnionym do przyjmowania wniosków o stypendium ministra, gdyż: „Doktorant przedstawia swoją kandydaturę do przyznania stypendium rektorowi uczelni za pośrednictwem kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni, a w przypadku uczelni nieposiadającej podstawowej jednostki organizacyjnej – bezpośrednio rektorowi, w terminie określonym odpowiednio przez kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej albo przez rektora”. Również organy uprawnione do przyjęcia wniosku (odpowiednio rektor albo dziekan) nie są uprawnione do odmowy przyjęcia wniosku z uwagi na niespełnienie przesłanki uzyskania wpisu na kolejny rok studiów przewidziany w programie studiów. Okoliczność ta może natomiast stanowić podstawę do negatywnego zaopiniowania wniosku przez właściwy organ (radę wydziału albo senat), o którym mowa w § 5 ust. 1 rozporządzenia.
3. Jak się wydaje, w rubrykach 8 i 9 wniosku o stypendium należy w takiej sytuacji wpisać: „8. Zaliczony III rok studiów doktoranckich. 9. Uzyskany wpis na IV rok studiów doktoranckich (przedłużenie)”.
4. Jeśli uprawniony do zaopiniowania wniosku organ kolegialny wyrazi opinię negatywną, to rektor uczelni nie przekazuje takiego wniosku ministrowi (§ 6 ust. 1 rozporządzenia). Rozporządzenie nie wskazuje dalszego trybu postępowania ani środków prawnych przysługujących niezadowolonemu doktorantowi.
5. Formą zakończenia postępowania przed ministrem – w razie przekazania wniosku przez rektora – będzie decyzja administracyjna.

Ekspertyzę przygotował:

Paweł Sobotko
Przewodniczący Komisji Prawnej
Krajowej Reprezentacji Doktorantów

Stan prawny na dzień:

4 września 2017 r.

Załącznik:

Pismo ozn. KR.D.P.19.2015.1 z dnia 25 maja 2015 r. ze stanowiskiem KR.D wobec rządowego projektu rozporządzenia MNiSW w sprawie stypendiów ministra za wybitne osiągnięcia przyznawanych doktorantom.

KRD.P.19.2015.1

Warszawa, 25 maja 2015 r.

2015-05-25
RPW/31527/2015 P

Szanowna Pani

Prof. dr hab. Lena Kolarska-Bobińska

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Szanowna Pani Minister!

W odpowiedzi na pismo z dnia 8. maja 2015 r. o sygn. DBF.WPM.1201.1.2015.GW, po zapoznaniu się z udostępnionym projektem rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie stypendiów ministra za wybitne osiągnięcia przyznawanych doktorantom (zwanym dalej projektem rozporządzenia), Krajowa Reprezentacja Doktorantów zgłasza następujące uwagi:

1. § 2 projektu rozporządzenia wymaga zmiany redakcyjnej, ponieważ w obecnym brzmieniu przepis nie jest zrozumiały. Dodatkowo niestusznym jest wyłączenie w tym przepisie możliwości ubiegania się i otrzymania stypendium ministra za wybitne osiągnięcia (zwanego dalej stypendium) przez uczestników studiów doktoranckich przedłużających okres odbywania tych studiów.

Podany w uzasadnieniu projektu rozporządzenia argument wyłączający możliwość pobierania stypendium przez uczestników studiów doktoranckich przedłużających okres odbywania tych studiów jest całkowicie nie trafny. Doktoranci przedłużający okres odbywania studiów doktoranckich dokonują tego w oparciu o § 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 24 października 2014 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich (Dz.U. poz. 1480), czyli dokonują tego na podstawie i w granicach przysługującego im prawa. Podkreślić należy, że powyższe rozporządzenie wprowadza kryteria na podstawie, których uczestnik studiów doktoranckich może przedłużyć okres odbywania tych studiów. Innymi słowy ich przedłużenie nie jest dowolne, ale zawsze powodowane (czy też usprawiedliwiane) zaistnieniem wskazanych w prawie przesłanek jak np. koniecznością prowadzenia długotrwałych badań naukowych realizowanych w ramach tychże studiów.

Mając powyższe na uwadze, jak również sam cel studiów doktoranckich jakim jest uzyskanie (przez uczestnika tych studiów) stopnia naukowego doktora (stopnia doktora w zakresie sztuki), którego uzyskanie wymaga przedłożenia i obronienia rozprawy doktorskiej stanowiącej *oryginalne rozwiązanie problemu naukowego lub oryginalne dokonanie artystyczne oraz wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie naukowej lub*

artystycznej oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej (art. 13 ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz.U. z 2014r. poz. 1852)), wyłączenie poza nawias doktorantów przedłużających okres odbywania studiów doktoranckich należy poczytać jako rażące naruszenie zasady równości wobec prawa oraz zakazu dyskryminacji wyrażonej w art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) oraz jednej z podstawowych zasad prawa Unii Europejskiej – zasady równego traktowania, narusza bowiem art. 19 ust. 1 oraz 157 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004r. Nr 90, poz. 864 z późn. zm.), a tym samym art. 9 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Tym samym również twierdzenie w uzasadnieniu, że: *przedłużenie możliwości otrzymywania stypendium ministra o rok lub dwa osobom, którym uczelnia przedłużyła okres studiów doktoranckich, mogłoby być postrzegane jako nierówne traktowanie stosunku do osób, które ukończyły studia doktoranckie w terminie, należy traktować jako kuriozalne.*

2. W naszej ocenie nie jest słusznym pominięcie w § 3 projektu rozporządzenia autorstwa lub współautorstwa publikacji naukowych w czasopismach naukowych ujętych w części B wykazu ogłoszonego przez ministra właściwego do spraw nauki. Doprowadzi to bowiem do dyskryminacji doktorantów niektórych dyscyplin naukowych.
3. Negatywnie należy również ocenić regulację zawartą w § 3 *in fine* projektu rozporządzenia wprowadzającą generalny wymóg wysokiego stopnia innowacyjności w zakresie wybitnych osiągnięć naukowych.

Biorąc pod uwagę definicję działalności innowacyjnej, wprowadzonej przez art. 2 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 30 maja 2008r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (t.j. Dz.U. z 2014r. poz. 226) za taką należy uznać wyłącznie *działalność polegającą na opracowaniu nowej technologii i uruchomieniu na jej podstawie wytwarzania nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów lub usług.* Tym samym również generalne kryterium wysokiego stopnia innowacyjności w zakresie wybitnych osiągnięć naukowych uniemożliwia uzyskania stypendium przez uczestników studiów doktoranckich z dziedzin nauki (sztuki) będących w obszarach nauk humanistycznych i społecznych (*vide* rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz.U. Nr 179, poz. 1065)), bowiem nietrudno zgadnąć, że efekty badań naukowych z dyscyplin z ww. obszarów nauk nie są powiązane z wytwarzaniem nowych lub znaczącym ulepszaniem towarów, procesów bądź usług.

4. Regulacja zawarta w § 4 ust. 1 projektu rozporządzenia, cedująca na kierowników podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni prawo do dookreślenia terminu przedkładania przez doktorantów kandydatur na stypendium jest naszym zdaniem złym

rozwiązaniem. Mając na uwadze treść art. 199c ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz.U. z 2012r. poz. 572 z późn. zm.) rozporządzenie wydane na jego podstawie ma szczegółowo określać m.in. tryb przyznawania stypendium, czyli procedurę jego przyznawania. Tym samym przekazanie w rozporządzeniu delegacji na rzecz kierowników podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni narusza tą ustawową delegację, co też implikuje sprzeczność z art. 92 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej *expressis verbis* zabraniającej takich działań.

5. Przedstawiona w § 4 i § 5 procedura składania wniosku i jego dalszej drogi w jednostkach posiadających podstawowe jednostki organizacyjne jest rozbudowana i wymaga uproszczenia. Wydaje się być lepszym rozwiązaniem, aby wniosek był składany do kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej, opiniowany w wyznaczonym terminie przez radę podstawowej jednostki organizacyjnej i następnie przekazany do rektora uczelni.
6. Rezygnacja w § 7 ust. 2 projektu rozporządzenia z obligatoryjnego powoływania zespołów eksperckich znacząco obniża klarowność procedury przyznawania stypendiów i stwarza szerokie pole do ewentualnych nadużyć. Argumentowanie zaś, że ich tworzenie byłoby – z uwagi na małą liczbę wniosków – nieuzasadnione, jest całkowicie nietrafione i pozostaje w sprzeczności z zasadą pogłębiania zaufania obywateli, wyrażoną w art. 8 kodeksu postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 267 z późn. zm.).
7. Jako niedoprecyzowaną i zmniejszającą przejrzystość procedury (trybu) przyznawania stypendium należy ocenić regulację zawartą w §7 ust. 3 *in fine* projektu rozporządzenia, na podstawie której właściwi ministrowie sporządzają *listę rankingową wniosków uporządkowanych według liczby punktów*. Samą idea punktów i tworzonej na jej podstawie listy rankingowej jest słuszną, bowiem służy podniesieniu przejrzystości przy wypłacaniu stypendiów. Jednak brak na gruncie projektu rozporządzenia jakichkolwiek regulacji dotyczących ilości przyznawanych punktów za dane wybitne osiągnięcia naukowe/artystyczne/sportowe całkowicie wypacza powyższą idee.

Oznacza to, że punkty (będące podstawą tworzenia listy rankingowej i w konsekwencji wypłaty stypendiów) są przyznawane w sposób dyskrecyjny i w oparciu o zasady nieuregulowane w przepisach prawa powszechnie obowiązującego. Tym samym uważamy, że projekt rozporządzenia powinien zawierać wykaz (np. w formie tabeli stanowiącej załącznik nr 2 do projektu rozporządzenia), w którym zostaną opublikowane zasady przyznawania punktów za wybitne osiągnięcia naukowe/artystyczne/sportowe wskazane w § 3 projektu rozporządzenia. Dobrym rozwiązaniem byłoby stworzenie systemu „widełek”, który pozwalałby przyznawać – z uwagi na generalne przesłanki zawarte w § 7 ust. 1-3 *in fine* różną liczbę punktów za dane wybitne osiągnięcia.

8. Odnosnie wskazanej w § 8 ust. 1 liczby stypendiów wnioskujemy o jej zwiększenie. Powyższa propozycja została zgłaszana już w ubiegłym roku, pozostawiona była jednak bez rozpatrzenia, dlatego ponawiamy wniosek.
9. Określenie w § 8 ust. 1 projektu rozporządzenia podziału limitów stypendiów pomiędzy poszczególnych ministrów nadzorujących uczelnie (z wyłączeniem Ministra Obrony Narodowej), motywowane nowelizacją art. 199c ustawy prawo o szkolnictwie wyższym należy ocenić negatywnie.

Przed wszystkim podział limitów stypendialnych, został dokonany, co podkreślono w uzasadnieniu w oparciu o podział tych stypendiów w roku akademickim 2011/2012. Tym samym nie został on dokonany ani w oparciu o ilość poszczególnych typów uczelni ani w oparciu (co byłoby najbardziej zasadne) o ilość uczestników studiów doktoranckich na tychże uczelniach. Wydaje się zatem, że przyjęte w projekcie rozporządzenia limity znacząco utrudniają uzyskanie tegoż stypendium przez doktorantów uczelni medycznych jednocześnie ułatwiając jego uzyskanie przez doktorantów uczelni artystycznych.

Wydaje się, że limity stypendiów powinny zostać przyznane w równych wysokościach poszczególnym ministrom, jednakże z jednoczesnym ich wewnętrznym zróżnicowaniem z uwagi na wybitne osiągnięcia (naukowe, artystyczne, sportowe). Ponadto wydaje się być wskazane wprowadzenie regulacji prawnych umożliwiających tworzenie list rezerwowych – dla doktorantów przekraczających limit przyznany danemu ministrowi, którzy jednak mogliby otrzymać to stypendium w sytuacji niewykorzystania przez innego ministra przysługujących mu limitów.

10. Negatywnie oceniamy brak regulacji szczegółowo określającej tryb wypłacania stypendium. Warto dodać, że takowe regulacje znalazły się w § 6 *in principio* obecnie obowiązującego rozporządzenia, gdzie jasno wskazano, że *stypendium wypłaca doktorantowi uczelnia jednorazowo (...)* co czyniło zadość jednym ze szczegółowych upoważnień ustawowych zawartych w delegacji ustawowej przedmiotowego rozporządzenia.
11. Jako niepotrzebną (bo wprowadzająca dodatkowe koszty związane z księgowością) należy ocenić regulację z § 9 projektu rozporządzenia. Regulacja tam zawarta jest wzorowana na analogicznej konstrukcji z § 6 obecnie obowiązującego rozporządzenia. Należy stwierdzić, że wypłata stypendiów za pośrednictwem uczelni jest całkowicie niepotrzebna, zbędna i niedająca się logicznie uargumentować. Co więcej wprowadzenie trzeciego podmiotu – jakim niewątpliwie jest tutaj uczelnia – każdorazowo powoduje opóźnienia (związane z zaksięgowaniem funduszy przez uczelnie) z ich wypłatami.

Tym samym wnosimy, że w projekcie rozporządzenia powinna znaleźć się regulacja, na podstawie której stypendium byłoby wypłacane w formie przelewu na wskazane we wniosku konto bankowe doktoranta bądź przekazem pocztowym na wskazany (również we wniosku)

adres doktoranta. Naturalnie wprowadzenie powyższej, postulowanej, konstrukcji wiązałoby się z nieznaczną modyfikacją wniosku o stypendium stanowiącego załącznik do projektu rozporządzenia jednak zmiana taka miałaby charakter wyłącznie kosmetyczny, co też jest dodatkowym argumentem przemawiającym za wprowadzeniem powyższych zmian.

12. Z kolei pozytywnie należy ocenić wprowadzenie szczegółowych kryteriów (jednak bez przypisania im określonych maksymalnych i minimalnych limitów punktowych, będących podstawą do tworzenia list rankingowych) dotyczących wybitnych osiągnięć naukowych/artystycznych/sportowych, szczególnie zaś zaostrenie kryteriów dot. międzynarodowych konferencji naukowych, festiwali/wystaw/przeглядów międzynarodowych oraz zawodów sportowych (które należy poczytywać za dobry przykład *lex specialis*).
13. Równie pozytywnie należy odnieść się do uwzględnienia dzieł filmowych w ramach wybitnych osiągnięć artystycznych, bowiem wcześniejsze nieuwzględnienie było przykładem (zakazanej prawnie) dyskryminacji negatywnej.

W pozostałym zakresie Krajowa Reprezentacja Doktorantów nie zgłasza uwag do przedłożonego dokumentu, zwraca jednak uwagę, że w obecnym brzmieniu nie jest rozsądnym czy też zasadnym przyjęcie opiniowanego projektu rozporządzenia.

Z wyrazami szacunku,

PRZEWODNICZĄCY
Krajowej Reprezentacji Doktorantów

mgr inż. Michał Gajda